

UDARAC IZ SVIJETA REKLAMA

„Razmažena čudovišta” u ratu protiv staraca

Najnovija reklamna kampanja mobilnog operatera Vip, koja posljednjih tjedana caruje televizijskim reklamnim blokovima, ali i plakatima na tramvajskim stajalištima, zbog svog je diskriminatornog stava prema starijim osobama izazvala ogorčenost mnogih umirovljenika. I ne samo njih, već i mnogih mladih kojima se obraća, a koji se odbijaju poistovjetiti s njezinim neukusnim porukama, sročanima tako da se poigravaju s već uvriježenim predrasudama o starijima.

Kažu da je svaka reklama dobra reklama, a ova je u manje od jedne minute uspjela nažestiti svekoliki puk. Radnja se vrti oko skupine mladih koji se, gledajući u kameru, „obračunavaju” sa starijima. Sve je još uvijek nekako podnošljivo dok jedan od mladića nonšalantno kaže: „Grozni smo, nepismeni i ne dižemo se starijima, kao, previše tipkamo”, na što se nadovezuje jedna od djevojaka s „Nemam

plan, kao da ste ga vi imali! Sigurno neću raditi u istoj firmi cijeli život!”

Uzmemo li u obzir kako živimo u zemlji u kojoj ti isti mladi niti ne mogu naći posao i većinom su prepušteni na brigu svojim roditeljima te djedovima i bakama, koji, uzgred rečeno, i plaćaju to njihovo tipkanje, pitanje je - žive li tvorci reklame uopće u Hrvatskoj, zemlji na vrhu europske ljestvice nezaposlenosti mladih? Možda su toliko kreativno nadareni da uvijek pomalo lebde izvan realnosti, pa im se, eto, ovoga puta samo omaklo? Reklama doseže vrhunac kad jedan od mladića - zvijezda reklame drsko kaže „Živjet ćemo zauvijek kod staraca i nikad nećemo odrasti”, da bi „propagandna poruka” na kraju naprosto „eksplozirala” sa „Znam ja zaš’ vam mi idemo na živce, zato što smo mladi, a vi niste! Sorry, ali netko vam je to trebao reći!”

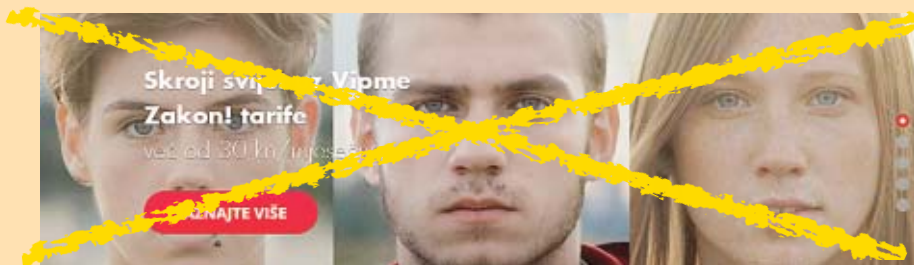
Iz Vip-a su na burne reakcije jav-

nosti odgovorili kako se u reklamama radi o simbolici, a nikako o namjeri da se nekog uvrijedi.

Na svojevrsan način mladi se u reklamama osvrću na reakcije starijih, stajalo je u Vipovom obrazloženju, odnosno, na onu iskrivljenu sliku koju stariji imaju o njima. „S obzirom da smo nekoliko mjeseci slušali mlade prije nego smo kreirali ovu kampanju, čuli smo da ih stariji doživljavaju kao lijene, nezainteresirane, zaljubljene u svoje mobitele i da ne znaju što bi radili u budućnosti, pa je ova reklama svojevrsna prilika mladima da na svoj način odgovore”, poručili su iz Vip-a.

Na ništa od toga nije reagirala pučka pravobraniteljica, koja bi po dužnosti trebala štiti starije građane od diskriminacije. Javili su se samo Hrvatska stranka umirovljenika i tisuće forumaša i korisnika društvenih mreža.

Što je postigla ta neslavna reklama? Suprotan efekt od željenoga, pa su prema riječima jedne od gledateljica, mladi ispali samo „razmažena čudovišta”. Vip je možda ovime pridobio neke od tih klinaca, no nesumnjivo je izgubio puno veći dio svojih, do sada, vjernih starijih korisnika, upravo onih koji - plaćaju račune. Dakle, promijenite operatera. Ima i onih koji ne diskriminiraju stare. (Marina Tripović)

U ovom broju:

**Vodič HZZO-a.. info.HZMO... Zdravlje - privilegija bogatih...
Trebaju li stariji uopće ići na odmor?**

Ljubljana: Međunarodna konferencija sindikata umirovljenika

Zdravlje - privilegija bogatih

Redovita godišnja konferencija sindikata umirovljenika Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Italije, Slovenije i Srbije i ove je godine okupila relevantan skup predstavnika umirovljeničkih sindikata 3. srpnja u Ljubljani. Konferenciju je otvorio predsjednik Sindikata upokojenec Slovenije Konrad Breznik, izražavajući zadovoljstvo što upravo slovenski domaćin predsjednik konferenciji na čijem su dnevnom redu zdravlje i zdravstvo glavne teme. Dušan Semolić, predsjednik najveće slovenske sindikalne središnjice Zveza svobodnih sindikatov, pozdravio je sudionike skupa, informirajući ih o sve težoj situaciji radnika u industriji, te naglasio važnost povezanosti radnika i umirovljenika.

Vrlo zanimljivo i pregledno uvodno izlaganje potpredsjednice slovenskog SUS-a Franke Četković omogućilo je kvalitetan uvid u sustav zdravstva i zdravstvenog osiguranja Slovenije. Vrlo su kritične ocjene o manjku legislative i organizacije dugoročne skrbi za što se izdvaja premalo sredstava, samo jedan posto BDP-a. Posebno zabrinjava i nepovezanost zdravstvenih i socijalnih službi, vrlo vidljiva u području gerontologije. Novčane potpore starijima, osobito za njegu i pomoć, posljednjih godina opadaju. Zanimljiv podatak je da je četvrtina svih pacijenata bolnica starija od 64 godine, kao i to da duševno zdravlje postaje jedan od osnovnih izazova slovenskog javnog zdravstva.

Inače od 1992. godine u okviru obveznog zdravstvenog osiguranja, uvedeno je i osiguranje za umirovljenike po stopi od 5,96 posto, te, sukladno repliciranju njemačkog modela, i zdravstveno osiguranje za nezaposlene. Međutim, obveznik plaćanja za umirovljenike je mirovinski fond, a ne pojedini korisnik, što u praksi znači da su svi oslobođeni plaćanja.

Dopunsko — privatizirano

Zanimljiv je i slovenski primjer da u sastavu skupštine Zavoda za zdravstveno osiguranje, od 25 predstavnika osiguranika, čak 7 je umirovljenika. Oni ocjenjuju, međutim, kako Zavod nije samostalan, te da mu autonomiju ruši vlada. Slovenske kolege zabrinjava i pokušaj smanjivanja osnovnih zdravstvenih prava u košarici, a kad je riječ o dopunskom osiguranju, smatraju da ga treba ukinuti jer njime vladaju privatni osiguravajući zavodi, te osiguranici ne mogu uopće utjecati na odluke. U Sloveniji je prije postojao i tzv. državni sustav dopunskog osiguranja koji je djelovao u Vza-jemnoj, ali je i ona privatizirana, pa ne samo da je visina dopunskog osiguranja previsoka. Osnovnim problemom države financijsko slabljenje javnog zdravstvenog sustava, sve više troškove participacije, ali i nekontrolirano mije-

šanje privatnog i javnog zdravstva. Sve to produbljuje nejednakosti u ostvarivanju zdravstvenih prava, opstanak javnog zdravstva, tj. sve ono za što se službeno izjašnjava Europska unija, koja s druge strane zahtijeva rezanje troškova za zdravlje zbog nestabilnosti javnih financija. Zdravlje tako postaje sve više privilegija bogatih.

Kratko izlaganje Nusreta Šunje, predsjednika Sindikata penzionera Bosne i Hercegovine, fokusiralo se prije svega na nisku razinu prava te visoku razinu nejednakosti, osobito kad su u pitanju žene.

Sporni doprinosi

Mihajlo Đorđević je u ime Sindikata penzionera UGS Nezavisnost iz Srbije oslikao dnevne probleme u ostvarivanju prava umirovljenika, dok je Milorad Vujasinović iz Udruženja sindikata penzionera SSS prezentirao zdravstveni sustav svoje zemlje, s posebnim osvrtom na starije osobe. Očekivani životni vijek u Srbiji, unatoč općem trendu starenja stanovništva, je relativno nizak, npr. za muškarce samo 71,6 godina. Sindikati penzionera zahtijevaju djelotvorniju naplatu doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, smanjenje sive ekonomije, utvrđivanje vlasništva nad ljčilištima i banjama kako bi se razvijao zdravstveni turizam. Također, zabrinuti su sve širim uvođenjem plaćanja dijela usluga, što je nemoguće za starije osobe s prosječno niskim mirovinama.

Jasna A. Petrović, predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske te Biserka Budigam, potpredsjednica, prezentirale su hrvatski zdravstveni sustav i probleme, ocjenjujući ga općenito zadovoljavajućim u većim gradskih središtima, ali ne u udaljenim i rubnim područjima i na otocima. Drugi problem hrvatskog zdravstva je usmjerenost ka bolesti, a ne ka zdravlju, te neusklađena decentralizacija na jedinice lokalne samouprave (npr. vlasnice bolnica su županije).

U Hrvatskoj se većinom poštuju načela univerzalnosti odnosno sveobuhvatnosti pokrivenosti

zdravstvenim osiguranjem, kao i kontinuiranosti i dostupnosti. Sporno je što se u Hrvatskoj doprinosima za zdravstveno osiguranje terete samo poslodavci (15 posto), dok bi trebalo biti dijelom i na radnike, a mirovinski su doprinosi isključivo na teret radnika. K tome, 1999. godine uveden je doprinos za dodatno zdravstveno osiguranje za umirovljenike, s tim da oni s mirovinama višim od prosječne plaće, plaćaju 3 posto direktno iz mirovine. Dopunsko osiguranje u Hrvatskoj funkcionira relativno dobro i po povoljnoj cijeni, jer se uspjelo zadržati državni sustav dopunskog osiguranja, ma koliko privatni osiguravatelji medijski napadali kako to EU ne dopušta.

Sve dulji život

Privatizacija u zdravstvu je proširena, postaje snažna gospodarska grana, a nerijetko je omogućeno da zbog dugih listi čekanja i specijalizacije pojedinih privatnih ustanova bude omogućeno korištenje usluga na račun obvezatnog zdravstvenog osiguranja. Kad je riječ o starijima, životni vijek se produljuje (M 74, Ž 80) no ostaje i puno problema - nema jasne strategije dugoročne skrbi, visoki su zdravstveni dugovi (osobito bolnica), radno vrijeme zdravstvenih ustanova nije prilagođeno, preventivna dimenzija nije dovoljno razvijena, nema dovoljno institucionalnih niti izvan-institucionalnih programa itd.

Na konferenciji je trebala sudjelovati i Carla Cantone, generalna tajnica najvećeg talijanskog sindikata SPI-CGIL, no umjesto nje je došla brojna delegacija iz Rima, te regija Friuli-Venezia Giulia i Veneto, na čelu s Liviom Melgariem iz Međunarodnog odjela SPI-ja. Kolege Ezio Edeot i Rita Turati izložili su vrlo opširne i inovativne prikaze stanja, uz brojne prijedloge i inicijative koje pokreće SPI u lokalnim zajednicama. Rezolucija Konferencije, iako pripremljena, nije dovršena zbog pomanjkanja vremena te će biti oblikovana putem elektronske pošte, a potom upućena vladama zemalja sudionica Konferencije.

Ukida se zdravstveni doprinos na mirovine? Konačno!

Umirovljenici bi mogli biti oslobođeni plaćanja zdravstvenog doprinosa, dodatnog nameta kojim su mirovine opterećene od početka 2009. godine - tako su koncem lipnja mediji popratili najavu novog ministra zdravlja Siniše Varge. Telefoni su se užarili i odmah je uslijedila javna podrška od strane Hrvatske stranke umirovljenika (HSU) i Sindikata umirovljenika Hrvatske (SUH).

„Pozivamo ministra da što prije od dvostrukog oporezivanja rastereti skupinu od 30.000 umirovljenika, koji jedini u Hrvatskoj imaju takav status, i to ih boli kao nepravda“, rekao je čelnik HSU-a Silvano Hrelja.

- Oni jedini u Hrvatskoj uz poreze, prireze i dopunsko zdravstveno osiguranje plaćaju i tri posto dodatnoga zdravstvenog doprinosa, zaključio je.

Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a dala je optimističku izjavu Hini: „Odmah nakon stupanja na snagu izmjena Zakona o doprinosima 2009., kojima je umirovljenicima uvedeno plaćanje dodatnog doprinosa za zdravstvo, SUH je podnio Ustavnom sudu prijedlog za pokretanje ocjene ustavnosti pojedinih zakonskih odredbi. Tvrdili smo da je riječ o još jednom neustavnom opterećenju umirovljenika koji su zdravstveni doprinos, jednako kao i mirovinski, pošteno platili dok su radili na temelju tadašnjih zakona. Naglasili smo da su uvođenjem dodatnog doprinosa povrijeđene odredbe članka 3. Ustava o jednakosti, socijalnoj pravdi, poštovanju prava čovjeka i vladavine prava koje spadaju u najviše vrednote našeg ustavnog poretka, kao i odredbe članka 4. Ustava o jednakosti pred zakonom. Na žalost, Ustavni sud nije prihvatio naš zahtjev, i to s vrlo čudnim obrazloženjima, zbog čega smo naučili ići na Europski sud. Sada ćemo pričekati“.

Pozdravljajući najavu novog ministra, Jasna A. Petrović podsjetila je da sindikat sve ove godine traži ukidanje tog doprinosa, a da Varga, ni kao direktor HZZO-a nikada nije imao negativno stajalište o njihovom zahtjevu. „O tome smo raspravljali i na Nacionalnom vijeću za umirovljenike i gotovo na svakoj sjednici ponavljali zahtjev da se taj doprinos ukine. Varga ima dobru

Varga ima dobru mjeru između socijalne osjetljivosti i logike ekonomske održivosti pa pozdravljamo njegovu namjeru za ukidanje dodatnog zdravstvenog doprinosa za umirovljenike

mjeru između socijalne osjetljivosti i logike ekonomske održivosti pa pozdravljamo njegovu namjeru“, rekla je Petrović.

Rodeo ministar i bespogovorna premijerka

Podsjetimo se kako je uopće došlo do uvođenja (dodatnog) zdravstvenog doprinosa, kakav od europskih zemalja ima jedino Njemačka, dok Slovenija ima nominalni obvezatni zdravstveni doprinos za umirovljenike koji se međutim, kompletno pokriva proračunom. Tada 2008. godine, ministar zdravstva dr. Darko Milinović (HDZ) je u svojoj rodeo kampanji za zdravstvenu reformu najavio uvođenje obvezatnog zdravstvenog doprinosa i za umirovljenike, da bi nakon 50 prezentacija po terenu rekao kako odustaje od svoje izvorne ideje, ostavljajući tek rezervu da bi se to ipak moglo uvesti za one s najvišim mirovinama. Iznenaduje da je tadašnja premijerka, inače dosta socijalno osjetljiva Jadranka Kosor, bespogovorno prihvatila da se zdravstveni

doprinos uvede i u takvom krnjem obliku.

Zahvaljujući tom živopisnom političaru, današnji umirovljenici, prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009., Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje je obveznik obračuna dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje iz i na mirovine. To je bilo prvi put u povijesti hrvatskog mirovinskog osiguranja i zdravstvenog osiguranja da korisnici mirovine iz svoje neto mirovine plaćaju (dodatni) doprinos za zdravstveno osiguranje! Nikoga nije zanimalo ni to što se Zakon selektivno primjenjivao (npr. nije primjenjivan za branitelje, iako je to retroaktivno legalizirano tek početkom 2011.)

Vjerodostojnost Kukuriku obećanja

Unatoč tome što se u javnosti govori samo o tridesetak tisuća umirovljenika koji su obveznici plaćanja tog doprinosa, treba znati da se on odnosi na sve umirovljenike, ali tako da se obračunava po stopi od 1% ako je mjesečna svota mirovine manja ili jednaka svoti prosječne neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje od siječnja do kolovoza ili po stopi od 3%, ako je mjesečna svota mirovine viša od svote prosječne neto plaće (sada nešto više od 5.500 kn). Socijalna osjetljivost predlagачa se očitovala u odluci da se doprinos ne usteže od mirovina ako je obračunat po stopi od jedan posto, već ga za njih u zdravstveni proračun uplaćuje HZMO. A i za to je pitanje - dokle?

Kukuriku koalicija je u Planu 21 jasno obećala kako će ukinuti zdravstveni doprinos za umirovljenike. Dr. Ranko Ostojić je u društvu sadašnjeg premijera Zorana Milanovića diljem Hrvatske naglašavao kako će, čim dođu na vlast, odmah ukinuti "dvostruko oporezivanje starijih osoba". Kad je preuzeo ministarsku funkciju Ostojić je zašutio, a premijer se ne bavi takvim sitnicama. Sada se Varga javlja kao čovjek koji pokušava vratiti vjerodostojnost vladajućima. Recimo stoga u duhu svjetskog nogometnog prvenstva - Go, Varga, go!

DRUGI MIROVINSKI STUP

Koju kategoriju rizika izabrati

Piše: Ivo Marianović, predsjednik Odbora SUH-a za mirovinska prava i sustav

Mirovinska reforma pretočena je u zakonske okvire i za Vladu i Sabor očito je završena. Usvojeni su svi „potrebni“ zakoni koji kroje mirovinska prava iz drugog mirovinskog stupa, kako postojećih umirovljenika, tako i osiguranika koji će mirovinu ostvariti u budućnosti: Zakon o obaveznim mirovinskim fondovima, Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima, Zakon o mirovinskim društvima i Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima.

Kakvu će mirovinu dobiti? Tko doživi, vidjet će.

Hrvatski sabor donio je gore navedene zakone, ne uvažavajući pritom nikakve primjedbe, argumente i prijedloge socijalnih partnera, niti Sindikata umirovljenika Hrvatske. Predlagatelj je dopustio da se stajališta unesu na web stranicu Ministarstva rada i mirovinskog sustava i time je, kao, sve saslušao; time je, kao, organizirao „raspravu“ i zatim sve odbio i bacio u koš.

Na žalost, samo je Sindikat umirovljenika (i nešto malo Stranka laburista) upozoravao na posljedice primjene novih zakonskih rješenja u mirovinskom sustavu, kako u prvom a naročito u drugom mirovinskom stupu. Sindikat umirovljenika nije problematizirao predložena rješenja „iz palca“, nego je podacima i analizama, kao i usporedbama s drugim zemljama, ukazivao na pogubnost predloženih rješenja čije će posljedice dugoročno biti štetne, kako za umirovljenike tako i za državne financije. No, ova je Vlada slaba. Ova se Vlada boji bankarskog sektora koji mirovinskim fondovima upravlja u svoju korist, u korist svojih fond-menadžera i svoga portfelja.

Šteta i rizik

SUH je javno istupao sa svojim saznanjima Saboru, Vladi, Predsjedniku Republike, javnosti, kako dopisima, tako i preko svih pisanih i elektronskih medija. Ukazalo se na štetan utjecaj primjene modela obaveznog drugog mirovinskog II. stupa i to:

▶ **šteta za postojeće umirovljenike** (kroz smanjenje doprinosa sa 20% na 15% za mirovine temeljne na generacijskoj solidarnosti (prvi mirovinski stup) čime nedostaje 5 do 10 mlrd. kuna za isplatu aktualnih mirovina;

▶ **šteta za buduće umirovljenike** koji će mirovinu ostvarivati iz prvog i drugog miro-

vinskog stupa, čije će mirovine biti znatno niže od mirovina samo iz prvog mirovinskog stupa, i to za sve radnike/osiguranike čija je plaća niža od 1000 kn.

▶ **šteta za državni proračun** kroz duplicirani trošak i to: jednom zbog umanjenja stope doprinosa prvog mirovinskog stupa (5%) i usmjeravanja u drugi stup, a drugi put zbog nedostatka tih sredstava za aktualne mirovine.

Na žalost, podrške i razumijevanja nije bilo ni od velikih radničkih sindikata. Teško je shvatiti da se sindikati zaboravljaju boriti za radnike i kad odu u mirovinu. Zanimaju ih samo visina i sigurnost plaća, ali raspodjela izdvajanja iz plaća kao da im nije bitna. Neki čelnici središnjica čak su skloni javno podržati usvojeni model drugog stupa temeljen na interesima financijskog lobija i sadašnje vladajuće garniture, bez ijednog relevantnog argumenta temeljenog na činjenicama. Neznanje ili interes?

Propaganda za novi model mirovinskog sustava odnosno drugi mirovinski stup slična je propagandi modela pretvorbe i privatizacije, s poznatim ishodom bogaćenja dvjestotinjak odabranih obitelji. I kod privatizacije i kod drugog mirovinskog stupa, predloženi model je zamotan u celofan prosperiteta, blagostanja i sigurnosti za radnike i umirovljenike. Doduše ne odmah, nego u budućnosti. U pretvorbi su to bile dionice, za koje su se čak dizali i krediti, jer „želimo imati svoje vlasništvo koje će osigurati budućnost pokoljenjima“. Nakon što su tvornice propale, nema dionica, nema radnih mjesta, nema budućnosti.

Madioničari iz pretvorbe

I danas čujemo samo hvalospjeve lobista (bilo bankarskih, bilo „plaćeničkih“). Govori se o brizi za vlastitu budućnost kroz plasman vlastitog stvarnog mirovinskog novca u dionice. Plasiranje stvarnog novca u virtualni.

U čemu je sličnost propagande u mirovinskoj reformi II. mirovinskog stupa s propagandom u pretvorbi i privatizaciji? Suštinske razlike nema. Ista ih je majka rodila

Kamo se novac plasira? Do sada 75% u državne obveznice, ostalo u dionice referentnih društava i nešto malo slobodno. Kolika je sigurnost tako plasiranog novca? Relativno velika, odnosno toliko, koliko je sigurna sama država i njezine obveznice.

No, nove zakonske promjene donijele su nove brige. Donijele su više slobode (bankarskim) fondovima za plasmane radničkog novca na tržišta kapitala. Rezultati (ili bolje reći - posljedice) tih plasmana novca osiguranika vidjeti će se za deset i više godina, a pojedinac će posljedice spoznati kad ostvari pravo na mirovinu.

Do tada će se zaboraviti tko je i za što lobirao, tko je i što predlagao, kojem je političkom miljeu pripadao.

A što će biti u slučaju kraha fondova radi lošeg i rizičnog ulaganja ili nedajbože likvidacije? Pa, Bože moj, to je rizik posla u koji ste dragovoljno sami ušli i odlučili u kojem ćete stupnju rizičnosti štedjeti.

Kreće - „casino“ ekonomija

Sada se do 7. kolovoza ove godine svih 1.700.000 osiguranika-ulagača mora opredijeliti za jednu od tri mogućnosti rizika ulaganja i dati naputak svojem fondu u koju kategoriju rizika želi:

- **kategorija „A“ - vrlo rizična ulaganja**, ali i visoka dobit kad se ostvari. To je ulaganje u dionice pojedinih tvrtki u zemlji i inozemstvu za koje se procjenjuje da će dati najbolju dobit. Ali i čiji je rizik od promašaja i kraha velik. Ova kategorija je **namijenjena mladim zaposlenicima i ulagačima**.
- **kategorija „B“ - umjereno rizična ulaganja** u dionice i obveznice sa sigurnijim ulaganjima, ali i manjom dobom. Ova kategorija je **namijenjena ulagačima koji se na vrijeme ne opredijele za bili koji fond, nego se automatski određuju za „B“**.
- **kategorija „C“ - najsigurnija ulaganja** u državne obveznice namijenjena ulagačima **starijima od 60 godina**.

Sindikat umirovljenika nije pozvan da zaposlenima (koji imaju svoje krovne sindikalne organizacije) objašnjava terminologiju fondova i preporuke za koje rizike ulaganja da se odluče, iako čvrsto ostaje na stajalištu da drugi mirovinski stup treba biti dragovoljan, a ne obavezan, te da svi dosadašnji članovi drugog mirovinskog stupa trebaju dobiti pravo povratka u I. mirovinski stup, kao bitno sigurniju opciju za očuvanje svoje mirovine. Ipak, ako vas potomci priupitaju koji stupanj rizičnosti da odaberu, recite im neka glasaju za one koji će ukinuti drugi stup kao obavezan. A izbori su uskoro...

hzm HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, srpanj 2014., godina VII., br. 7

Zanimalo vas je, pitali ste nas

- Od 2013. godine uspostavljena je **elektronička razmjena podataka između HZMO-a i HZZO-a** o korisnicima mirovina u Republici Hrvatskoj koji ostvaruju pravo na obvezno zdravstveno osiguranje. Elektroničkom razmjenom podataka uvelike je olakšan, ubrzan i pojednostavljen postupak prijave korisnika mirovine na obvezno zdravstveno osiguranje HZZO-a. Pri odlasku u mirovinu više nije potrebno osobno dolaziti na šaltere HZZO-a kako bi se uredio status u obveznom zdravstvenom osiguranju jer to sada za umirovljenike obavlja HZMO.
- Od 1. siječnja 2014. je člankom 35. ZOMO-a omogućeno ostvarivanje prava na **prijevremenu starosnu mirovinu** zbog dugogodišnjeg osiguranja koju stječe osiguranik kad navrší **najmanje 60 godina života i 41 godinu staža** osiguranja. Navedena prijevremena starosna mirovina izračunava se bez umanjaja polaznog faktora. Osiguraniku koji prvi put stječe pravo na navedenu mirovinu nakon navršene 60. godine života, a prije ispunjenih uvjeta za starosnu mirovinu prema članku 33., odnosno prema članku 180. ZOMO-a, **i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju** (samo staž osiguranja bez staža s povećanim trajanjem) polazni faktor povećava se za svaki mjesec nakon navršanih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu (60 godina) **za 0,15%, a najviše za 5 godina**.
- Od 1. siječnja 2014. (članak 36. ZOMO-a) uvodi se **nova prijevremena**

starosna mirovina na koju ima pravo osiguranik koji je **nakon prestanka osiguranja zbog stečaja**, neposredno prije ispunjenih uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu iz članka 34. ZOMO-a (60 godina života i 35 godina mirovinskog staža – i za muškarce i za žene), proveo u neprekidnom trajanju, najmanje dvije godine, u Zavodu za zapošljavanje. Ova prijevremena starosna mirovina izračunava se **bez umanjaja polaznog faktora**.

- Prema izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak, od 1. siječnja 2014. podaci se Poreznoj upravi dostavljaju preko jedinstvenog obrasca poreza, prireza i doprinosa (JOPPD) te je Zavod obavezan dostavljati Poreznoj upravi, za isplaćena mirovinska primanja i doplatu za djecu, podatke o općini s porezne kartice (obrazac PK) ili iz sustava OIB-a. **Pri obračunu prireza** na porez od mirovinskih primanja treba koristiti podatak o općini prebivališta korisnika s porezne kartice - obrazac PK, dobivene od Porezne uprave ili iz OIB sustava. Stoga, ako korisnik ima prebivalište na području općine koja nije evidentirana na poreznoj kartici – obrazac PK, treba se obratiti Poreznoj upravi koja će izmijeniti podatak o općini i o tome obavijestiti HZMO.

Elektroničke usluge HZMO-a
postale dio
projekta e-Građani

Od 10. lipnja 2014. elektroničke usluge Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje postaju dio elektroničkih javnih usluga u okviru projekta e-Građani. Od toga dana Zavod više ne dodjeljuje korisnička imena i lozinke za pristup elektroničkim uslugama.

Svi korisnici koji posjeduju korisničko ime i lozinku dodijeljen u Zavodu i već koriste elektroničke usluge Zavoda bit će u mogućnosti, uz dosadašnju uslugu, koristiti i usluge ostalih ustanova upotrebom postojećeg korisničkog imena i lozinke, bez potrebe da osobno dolaze na šaltere Zavoda, kada obave zamjenu postojećeg korisničkog imena i lozinke novim, dodijeljenim u sustavu e-Građani.

Svi građani koji do sada nisu imali dodijeljeno korisničko ime i lozinku, a žele postati korisnici usluga e-Građani u okviru koje je, uz ostale, i usluga elektroničkog poslovanja Zavoda, trebaju se registrirati u poslovnica Financijske agencije (FINA), na posebno označenim mjestima za e-Građane, gdje će dobiti jedinstveni elektronički identitet.

Usluge dostupne na korisničkim stranicama Zavoda:

- izdavanje elektroničkog zapisa o radnopravnom statusu
- provjera vjerodostojnosti izdanog elektroničkog zapisa
- besplatni informativni izračun mirovine
- pokretanje postupka pretkompletiranja
- uvid u podatke o prijavama na osiguranje i odjavama s osiguranja
- uvid u podatke o stažu, plaći i osnovici koje je za pojedine godine prijavio poslodavac
- uvid u podatke o drugom dohotku na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje

e-Građani je projekt Vlade Republike Hrvatske preko kojeg se građanima omogućava pristup svim elektroničkim javnim uslugama na jednom mjestu, na internetskoj adresi sustava e-Građani www.gov.hr

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - U LIPNJU 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema zakonima o mirovinskom osiguranju *		
starosna i prijevremena starosna	658339	2.447,90
invalidska	232351	1.969,90
obiteljska	231665	1.895,73
UKUPNO	1122355	2234,97
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	2654	4.456,52
invalidska	8885	3.214,18
obiteljska	758	3.576,26
UKUPNO	12297	3.504,63
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)	488	2.453,88
invalidska	58162	4.827,29
obiteljska	13773	6.408,96
UKUPNO	72423	5.112,09
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO (NN, br. 2/2006.)		
invalidska	6298	2.780,80
obiteljska	589	3.091,78
UKUPNO	6887	2.807,40
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	1213962	2422,72

NAPOMENA:

* Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN, br.174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005.

Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u veljača 2014.) u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (NN, br. 157/2013.).

KORISNICI MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA MIROVINA I PROSJEČNIM MIROVINAMA KOJI SU PRAVO NA MIROVINU OSTVARILI PREMA ZAKONIMA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - U LIPNJU 2014.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	86139	238,55	53651	231,26	17247	258,05	15241	242,13
500,01 - 1.000,00	91417	767,73	47439	753,61	17043	753,50	26935	801,59
1.000,01 - 1.500,00	132764	1.273,18	63991	1.275,83	32124	1.285,45	36649	1.257,82
1.500,01 - 2.000,00	233986	1.802,07	102249	1.798,59	70019	1.799,37	61718	1.810,90
2.000,01 - 3.000,00	317345	2.450,59	186843	2.478,82	66119	2.410,02	64383	2.410,35
3.000,01 - 4.000,00	163873	3.444,52	123296	3.457,10	21183	3.392,90	19394	3.420,91
4.000,01 - 5.000,00	61925	4.420,57	50424	4.422,99	5893	4.401,98	5608	4.418,37
5.000,01 - 6.000,00	21320	5.436,25	18101	5.446,17	1785	5.414,19	1434	5.338,57
6.000,01 - 7.000,00	8065	6.433,89	7185	6.435,50	653	6.424,41	227	6.410,35
7.000,01 - 8.000,00	3742	7.384,74	3429	7.389,83	269	7.313,50	44	7.422,92
veće od - 8.000,00	1779	8.819,55	1731	8.817,45	16	9.002,28	32	8.841,73
UKUPNO	1122355	2.234,97	658339	2.447,90	232351	1.969,90	231665	1.895,73

NAPOMENA: Od mirovine za siječanj 2012. (isplata u veljači) primjenjeni su zakoni: Zakon o dopuni zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.), Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.) i Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN, br. 114/2011.).

Od obrade mirovina za svibanj 2014. (isplata u lipnju 2014.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - NN 112/2013.) obustavljena je isplata mirovina za 6 161 korisnika (217 korisnika mirovina s prebivalištem u Republici Hrvatskoj i 5 944 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Srednja služba
UREDJE: Odjel za odnose s javnošću

A. Mišanovića 3, 10 000 Zagreb
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Srećko Vuković
Tekstove pripremila: Marica Imprčić-Jurić
Grafički uredila: Maja Kos

Lektorirala: Davorka Harasim
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

INFO TELEFONI: 0800 45 95 (besplatan broj za pozive iz RH radnim danom od 8 do 16 sati) 01 45 95 011 (radnim danom od 8 do 16 sati)

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE
U SRPNJU 2014.

NOVINE U SUSTAVU ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Hrvatski sabor izglasao je 18. lipnja 2014. godine povjerenje novom ministru zdravlja prim. Siniši Varga, dr. med. dent., dotadašnjem ravnatelju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO).

Istog dana Odlukom Vlade Republike Hrvatske gospođa Tatjana Prenda Trupec mag. ing. el. MBA imenovana je vršiteljicom dužnosti ravnateljice HZZO-a.

Od ožujka 2013. godine gospođa Tatjana Prenda Trupec bila je zamjenica ravnatelja HZZO-a.

Gospođa Prenda Trupec završila je E-MBA studij na Cotrugli Business School, diplomirala na Fakultetu elektrotehnike i računarstva 1998. godine, završila Akademiju za politički razvoj Vijeća Europe, EU Executive sudij na VERN-u i Barcelona Course of Health Financing Svjetske zdravstvene organizacije. Radila je kao konzultantica za Svjetsku banku u pripremi i nadzoru Justice System Support Projekta, te kao IT expert EU Delegacije za kontrolu natječajne dokumentacije, evaluaciju i provođenje projekata financiranih iz sredstava EU. Također je 2003. godine radila kao savjetnica tadašnjeg ministra zdravstva prilikom ugovara-

nja centralnog informacijskog sustava primarne zdravstvene zaštite (CEZIH-a). Radila je i na informatizaciji pravosuđa kao savjetnica državne tajnice i članica pregovaračkog tima za poglavlje 23. Pravosuđe i ljudska prava zadužena za IT pitanja. Aktivna članica eHealth Network tijela za eZdravstvo EU kao predstavnica Republike Hrvatske, management boarda udruge EHTEL te ad-hoc radne grupe Svjetske zdravstvene organizacije za izradu Informacijske strategije Europe.

Vlada Republike Hrvatske je također na istoj sjednici, održanoj 18. lipnja 2014. godine imenovala i nove pomoćnike, odnosno vršitelje dužnosti pomoćnika ravnatelja HZZO-a, zbog odlaska na nove dužnosti u Ministarstvo zdravlja dotadašnjih pomoćnika ravnatelja HZZO-a.

Naime, Leo Šunjić dipl. oec., MBA imenovan je pomoćnikom ravnatelja za dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

Vedran Čardžić dr.med. imenovan je vršiteljem dužnosti pomoćnika ravnatelja HZZO-a za zdravstvenu zaštitu.

Jasminka Storjak dipl.oec. imenovana je vršiteljicom dužnosti pomoćnice ravnatelja za ekonomske poslove.

Gospodin Leo Šunjić je tijekom 2013. godini radio u uredu ravnatelja HZZO-a kao voditelj projekta pripreme izdavanja dopunskog zdravstvenog osiguranja koje provodi HZZO u samostalno dioničko društvo za provođenje dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja

Osim toga radio je i na implementaciji on line prodaje polica dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a te na reviziji i pripremi ugovora vezano za kartično poslovanje. Bio je član radne skupine za pregovore s Ministarstvom zdravlja u vezi izdavanja dopunskog zdravstvenog osiguranja iz HZZO-a. Završio je MBA studij iz financija, računovodstva i revizije na Zagrebačkoj školi ekonomije i menadžmenta te diplomirao na zagrebačkom Ekonomskom fakultetu smjer ekonomije i menadžmenta.

Gospođa Jasminka Storjak godinama je radila u Službi za financije i računovodstvo HZZO-a kao rukovodite-

Ijica Službe za platni promet. Diplomirala je na zagrebačkom Ekonomskom fakultetu na smjeru financija, bankarstva i osiguranja, te je završila edukaciju u Školi o financijskom upravljanju za proračune, te napredni edukacijski program Državne riznice u Ministarstvu financija.

Gospodin Vedran Čardžić, dr. med. završio je Medicinski fakultet u Zagrebu. U HZZO je zaposlen od početka 2014. godine prvo kao voditelj područnih službi u sastavu Regionalnog ureda Zagreb, a potom kao rukovoditelj Službe za ugovaranja zdravstvene zaštite u Direkciji HZZO-a.

Otkazivanje narudžbi u bolnicama putem HZZO-a

HZZO je, u skladu s nalogom novog ministra zdravlja, pokrenu akciju skraćivanja listi čekanja.

S tim u vezi u HZZO-u se provodi detaljna analiza po bolnicama, doktorima, odjelima, djelatnostima i pacijentima.

Prva skupina pacijenata koji će biti obrađeni u okviru postupka smanjenja listi čekanja su osigurane osobe - djeca do 18 godina s listi čekanja za hematologiju, onkologiju i kardiologiju.

Dio osiguranih osoba biti će tijekom sljedećih nekoliko mjeseci kontaktirati radnici HZZO-a u svrhu utvrđivanja mogućeg evidentiranja na više listi čekanja te s tim u vezi brisanja duplih narudžbi, odnosno preusmjeravanja osigurane osobe u druge ugovorne zdravstvene ustanove gdje će prije doći na red za pružanje potrebne zdravstvene zaštite.

Budući da HZZO ne može sam riješiti dugogodišnji problem dugog čekanja na pojedine zdravstvene usluge u okviru prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja za rješavanje ovog problema potrebna je suradnja svih sudionika u sustavu zdravstva i zdravstvenog osiguranja.

Stoga je, uz zajedničku akciju Ministarstva zdravlja, HZZO-a, zdravstvenih ustanova širom Republike Hrvatske i svih izabranih doktora primarne zdravstvene zaštite, neophodna i suradnja te solidarnost i osiguranih osoba HZZO-a.

Naime, u skladu s pokazateljima 20% osiguranih osoba ne dođe na naručenu pretragu, pogotovo u ljetnim mjesecima u doba godišnjih odmora, a možda upravo taj termin čeka netko jako potrebit.

Stoga se mole osigurane osobe koje iz bilo kojeg razloga ne mogu koristiti zatraženu zdravstvenu zaštitu u zakazanom terminu da svoje narudžbe u zdravstvenim ustanovama otkazu na kako bi se taj termin oslobodio za drugu osiguranu osobu.

Kako bi olakšali proces otkazivanja narudžbi, HZZO je omogućio otkazivanje narudžbi na dva načina:

- Telefonskim pozivom na bijeli telefon 0800 79 99

- Slanjem e-mail poruke na otkazivanje@hzzo.hr
Podaci koje osigurane osobe trebaju dati telefonom ili poslati e-mail porukom su:
- ime i prezime
- matični broj osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju
- podatak o zdravstvenoj ustanovi i odjelu gdje su naručeni
- podatak o vrsti postupka na koji su naručeni datum i vrijeme zakazanog termina
- kontakt broj na koji ga se može kasnije kontaktirati.

Osigurano 14 dodatnih timova HMS-a na prometnicama

Zbog povećanog prometa tijekom turističke sezone HZZO je osigurao sredstva za financiranje 14 dodatnih timova hitne medicinske službe (HMS) na prometnicama Republike Hrvatske.

Timovi se sastoje od doktora medicine, medicinske sestre/tehničara i vozača, a na autocestama i državnim cestama dežurati će od 18. lipnja do 29. rujna 2014. godine.

Do 31. kolovoza 2014. godine dežurstva su organizirana svakodnevno tijekom 24 sata, a u razdoblju od 1. do 29. rujna 2014. godine timovi HMS-a će na cestama dežurati samo vikendom.

Na autocesti A1 (Dalmatina) raspoređeno je sedam timova i to na točkama:

- Karlovac
- Brinje
- Gospić
- Benkovac
- Vodice
- Dugopolje
- Zagvozd.

Na autocesti A3 (Bregana-Zagreb-Lipovac) nalaze se tri tima i to na točkama:

- Kutina
- Okučani
- Županja

Na autocesti A6 (Zagreb-Rijeka) dežura jedan tim i to na točki:

- Delnice

Na državnoj cesti D8 (Jadranska magistrala) i **D25** (Gospić-Karlobag) dežura jedan tim i to na točki:

- Karlobag

Na državnoj cesti D1 (državna cesta u smjeru sjever-jug od graničnog prijelaza Macelj preko Krapine, Zagreba, Karlovca, Gračaca, Knina, Sinja do Splita) dežura jedan tim i to na točki:

- Korenica

Tim hitne medicinske službe koji pokriva **Istarski Ipsilon** smješten je u Pazinu.

Rad dodatnih timova HMS-a na državnim cestama prati i nadzire Hrvatski zavod za hitnu medicinu.

Tijekom prošlogodišnje turističke sezone dodatni timovi HMS-a na prometnicama intervenirali su 442 puta te uspješno zbrinuli 674 ozlijeđene, odnosno oboljele osobe.

Prosječno vrijeme od poziva do dolaska na mjesto nesreće iznosilo je 14 minuta, dok je prosječno vrijeme od prijema poziva do predaje pacijenta u bolnicu iznosilo 42 minute.

Navedeno znači da su pacijenti bili zbrinuti unutar takozvanog „zlatnog sata“.

Duž jadranske obale obavlja se i hitni prijevoz pacijenata plovilima s otoka na kopno, a prema sporazumu između Ministarstva zdravlja i Ministarstva obrane iz 2012. godine, u zračnoj bazi Divulje kod Splita tijekom cijele godine nalazi tim HMS-a koji osigurava hitni zračni medicinski prijevoz.

Lani je u turističkoj sezoni izvršeno 198 hitnih zračnih medicinskih prijevoza tijekom kojih je zbrinuto 227 pacijenata.

Motovun stručni programi i radionice o vrednovanju rada u zdravstvu

U Motovunu je od 2. do 5. srpnja 2014. godine održan program radionica pod nazivom „Zdravstveni sustavi i zdravstvena politika” s posebnom temom o vrednovanju rada u

Kroz predavanja i diskusije, te stručne programe i radionice sudionici su odgovarali na pitanja o tome kakav zdravstveni sustav moramo razvijati i s kojim tehnologijama da pokažemo da je Republika Hrvatska sposobna uspješno angažirati profesionalce u zdravstvu i vrednovati sve ono što tisuće zdravstvenih radnika, ali i volontera u zdravstvenom sustavu svakodnevno rade.

Cilj susreta u Motovunu je da se inicira povezivanje stručnjaka i razmjena informacija kroz neposrednu komunikaciju svih sudionika u sustavu zdravstva i zdravstvenog osiguranja.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: ravnatelj prim. Siniša Varga, dr.med.dent.
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

ŽELJKO ŠEMPER, saborski zastupnik Hrvatske stranke umirovljenika i član Nacionalnog vijeća za umirovljenika i starije osobe

Hrvatska je zamrznula mirovine?

► Hrvatska nije zamrznula mirovine, kao što je to učinila Vlada Jadranke Kosor za 2010. i 2011. godinu. Od 1. siječnja 2014. nije bilo usklađivanja, jer su elementi za izračun usklađivanja mirovina (bruto plaće i potrošačke cijene) bili negativni, pa ne bi bilo dobro da se ionako niske mirovine usklade, odnosno umanje. To je ugrađeno i u novi ZOMO, jer je ova godina kad su oba indeksa bila negativna.

► Relativna vrijednost mirovina u Hrvatskoj u travnju ove godine je iznosila 40,8 posto, a katkad pada ispod granice od 40 posto (riječ je o relativnoj vrijednosti neto mirovine, odnosno njezin udjelu u prosječnoj neto plaći). Da li očekujete da će relativna vrijednost mirovina rasti ili padati u predstojećem razdoblju?

Šemper: Mirovine mogu značajnije rasti kad se poveća broj osiguranika i prihodi od doprinosa. Već pet godina doprinosima se prikupi 19 milijardi kuna, a isplati se 36 milijardi. Čak 17 milijardi mora se nadoknaditi iz državnog proračuna. Udio mirovine u plaći je stalno oko 40%, a zavisí kolika je prosječna plaća u pojedinom mjesecu. U ožujku je bio 41,35% jer je plaća bila 5.427 kn, u svibnju je bio 40,66%, jer je plaća bila 5.497 kn. Ako ne bude usklađivanja, udio će biti manji.

Zbog čega HZMO na svojim stranicama i u mjesečnim informacijama navodi samo relativnu vrijednost tzv. starosne mirovine za 40 i više godina staža - 3.381,80 kn - pa stvara privid kako u Hrvatskoj mirovina čini 61,46 posto prosječne neto plaće? Poznato je da je Koordinacija umirovljeničkih udruga to ocijenila svojevrsnim „namještanjem“ statistika i o tome uputila dopis Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, no i dalje se ništa ne mijenja?

Šemper: Ministar je to pojasnio da takvu statistiku radi EU, a riječ je o samo 12% korisnika mirovina u RH. Na Nacionalnom vijeću tražili smo da se objave oba podatka, ali HZMO i dalje objavljuje samo podatak za korisnike koji imaju 40 i više godina staža. Onaj stvarni indikator o udjelu prosječne neto mirovine u neto plaći može se naći na stranicama HZMO-a u rubrici „opširnije“, po vrstama mirovina (prema ZOMO, Hrvatski branitelji, djelatne vojne osobe, HVO). Morat ćemo na Nacionalnom vijeću ponoviti naš zahtjev radi stalne višegodišnje komparacije.

Usklađivanje ili bez usklađivanja?

► Siromaštvo starijih osoba u Hrvatskoj raste, pa smo pri vrhu liste najsiromašnijih - uz Cipar i Bugarsku. Sada već svaka treća osoba starija od 65 godina živi u zoni siromaštva ili socijalne isključenosti. Hoće li se to promijeniti novim sustavom usklađivanja mirovina?

Šemper: Nova formula usklađivanja mirovina ne može nas spasiti siromaštva, ona može samo malo popraviti mirovine i to samo u slučaju rasta plaća i potrošačkih cijena, što u 2013. nije bio slučaj, pa od siječnja 2014. nema usklađivanja. Kad nema rasta plaća, nema ni veće uplate doprinosa, kad ne rastu cijene i kad je inflacija vrlo niska, nema ni mogućnosti za usklađivanje mirovina. Usklađivanjem se brani realna vrijednost mirovina u slučaju povećanja cijena i zaštite standarda umirovljenika.

► Ministar rada i mirovinskoga sustava Mirando Mrsić u javnosti je kao najveću novost novog mirovinskog zakona naveo povoljnije usklađivanje rasta mirovina na godišnjoj osnovi za sve umirovljenike. Možete li objasniti konkretnim riječima i brojkama što to znači za umirovljenike ove i sljedeće godine?

Šemper: Mogu objasniti primjerima unatrag - za 2012. i 2013., jer za te godine postoje podaci: u 2012. je usklađivanje bilo 2,05%, a po varijabilnoj formuli 70:30 bi bilo 2,67%. U 2013. je usklađivanje bilo 2,25%, a po novoj formuli 70:30 bi bilo 2,71%. U ZOMO-u je odredba, da se razlika između 50:50 i 70:30 isplaćuje svakog 1. siječnja. Za dvije godine, 2012. i 2013. usklađivanje bi po novoj formuli bilo povoljnije za

1,08%, što je oko 400 milijuna kuna više u ukupnim rashodima za mirovine.

► Jesu li su umirovljenici na neki način prevareni, jer je ministar u pregovorima na Nacionalnom vijeću neprekidno potvrđivao kako će se uvesti isključivo varijabilna formula usklađivanja, a ukinuti švicarska. Međutim, ta je švicarska formula zadržana.

Šemper: Ne radi se tu u prevari, već se to radi zbog problema u državnom proračunu, odnosno zbog procedure prekomjernog deficita. U prvom polugodištu svake godine predviđeno je zadržavanje „švicarske“ formule, a svake godine s 1. siječnja bi se trebala isplatiti razlika do 70:30, naravno, ako bude usklađivanja u tijeku tekuće godine. Prema tome, razlika je u tome, da bi se taj efekt promjene formule prolongirao za kraj godine.

► Predlažete li da se švicarska formula, kako su tražile Matica i Sindikat umirovljenika, u potpunosti izbaci iz formule usklađivanja, a da na snazi bude puna varijabilna formula, kako bi se zaustavilo siromašenje umirovljenika? Kako biste usklađivanje vi osobno preporučili?

Šemper: Teško je u vrijeme 6-godišnje krize uopće razmišljati o usklađivanju koje može smanjiti siromaštvo. Svi trebaju znati, da su rashodi za mirovine u 2012.-2013. porasli za 4,3%, odnosno za 1,049 milijardi kuna, a prosječna mirovina sa 2.151 kn krajem 2013. na 2.266 kn. To smo izborili našim zahtjevima kod izrade „Plana-21 i tu ne smijemo biti nezadovoljni. I sada je, kod godišnjeg izvješća o državnom proračunu istaknuto da se ovim povećanjima, kad je sve u padu, vodilo računa o umirovljenicima. Osobno sam se zalagao za opciju 80:20, koja bi bila najpovoljnija za usklađivanje, dakle u korist većeg rasta indeksa i da nismo više ovisni o tome koji će indeks biti veći, a koji manji.

► Mirovina onih koji ih primaju samo iz državnog proračuna neće se moći usklađivati, odnosno neće rasti sve dok BDP tri tromjesečja zaredom ne naraste najmanje za 2 posto u odnosu na isto razdoblje lani te ako deficit državnog proračuna padne ispod 3 posto. Mislite li da je to pravedno, s obzirom da su brojni iz te kategorije mirovine stekli radom?

Šemper: Sigurno, da među njima ima umirovljenika s više godina staža, ali i

onih s vrlo malo. Međutim, najvažnije je po kakvim su propisima u više vrsta mirovina svi oni umirovljeni. Mirovine po posebnim propisima - samo ime govori, ostvarene su na povoljniji način. Tako primjerice, djelatne vojne osobe imaju izračun mirovine prema 10 najpovoljnijih godina i na to dobiju još 45% povećanja na prosječan bod. Je li to dovoljan argument za (ne)pravednost? Mislim da je u tom dijelu novi ZOMO usvojio pravedno rješenje.

Švicarska formula dalje živi

► *Da li to znači da će se mirovina jedne te iste osobe moći usklađivati na dva načina, npr. deset godina koje je osoba provela na radu usklađivat će redovito se prema varijabilnoj odnosno švicarskoj formuli, a preostali staž reguliran posebnim zakonima bit će na čekanje za bolja vremena?*

Šemper: Novi ZOMO je predvidio odredbu po kojoj bi se trebalo razlikovati mirovinu ostvarenu radom i uplaćenim doprinosima i dio mirovine koja je rezultat povoljnijeg načina izračuna mirovine. Osobno sam imao primjedbi na taj dio zakona, jer razdvajanje mirovina u ZOMO-u nije riješeno na individualnoj osnovi, već prema vrstama pojedinih mirovina. Bilo bi pravedno, da usklađivanje mirovina takvih korisnika s odrađenim stažem i uplaćenim doprinosima, bude isto kao i kod korisnika umirovljenih prema ZOMO.

► *Visina aktualne vrijednosti mirovine u 2014. godini ostaje 60,92 kuna, iako je bilo riječi o porastu vrijednost, što bi bilo pravično, s obzirom na to da je prva aktualna vrijednost utvrđena u iznosu od oko 57 posto pune vrijednosti. Ima li šanse da se mirovine „poprave“, jer je očito da i dalje postoji velika razlika između tzv. starih i novih mirovina?*

Šemper: Aktualna vrijednost mirovine može se zakonski mijenjati prilikom svakog usklađivanja, sve drugo treba biti rezultat zakonskog rješenja. Mi stalno govorimo kako su novi umirovljenici godišnje oštećeni za 3,5 milijarde, odnosno 1% BDP-a. I to je točno jer znamo kada je i kako došlo do razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika, ali moramo biti svjesni, da se u ovo krizno vrijeme za državu tu nešto u skoroj budućnosti može popraviti. Danas je razlika u prosječnoj mirovini između starih i novih umirovljenika čak 450 kuna, što je stvarno previše, ali to je rezultat svih nepravdi prema umirovljenicima. Na žalost, pravednost i poboljšanja će morati pričekati neka bolja vremena.

PAZIN

EU zajednica solidarnosti

Članovi predsjedništva SUH-a Pazin 29. lipnja su otputovali u jednodnevni posjet Sindikatu umirovljenika u mjestu Fossalta di Portogruaro, u regiji Veneto na sjeveroistoku Italije, s kojim su se pobratimili još 1998. godine.

Goste iz Istre pozdravio je predsjednik tamošnje podružnice Bruno Penegai, izrazivši nadu u nastavak dugogodišnje suradnje i razmjene iskustava, ali i u mogućnost korištenja europskih fondova. Predsjednik pazinskog SUH-a Vjekoslav Sergo istaknuo je važnost ovakve suradnje iz koje se može mnogo naučiti, ali i rekao kako će trebati mnogo vremena da sindikalna scena u Hrvatskoj postane tako jak i značajan faktor kao u Italiji.

- Trenutno je ta scena rascjepkana, uz Sindikat umirovljenika djeluje i niz drugih udruga i političkih stranaka, a veliki broj umirovljenika je pasivan. Recesija se nastavlja, a prosječna mirovina je samo 290 eura, što čini 39 posto prosječne plaće. Iako smo već godinu dana u EU, ne osjećamo neke promjene na bolje, kazao je Sergo.

Nakon nedavnog bratimljenja umirovljenika talijanske provincije Rovigo s istarskom podružnicom SUH-a iz Svetvinčenata, najavljena je i mogućnost bratimljenja talijanskih sindikata regije Veneto s onima iz Rijeke te, u nastavku, i s onima

iz Zadra, Splita i Dubrovnika. Cilj je ta bratimljenja proširiti i na Španjolsku, Francusku i Njemačku, te zajedničkim snagama hvatanje u koštac s problemima koji tište populaciju umirovljenika, a oni su - svugdje isti. Tako ojačani sindikati, smatraju talijanski sindikalisti, uz veću ulogu FERPA-e, svoje međunarodne asocijacije u kojoj je predsjednica SUH-a Jasna Petrović članica Izvršnog odbora, mogu pronalaziti rješenja posredstvom Europske komisije i Europskog parlamenta, te se izboriti za bolji život svih europskih umirovljenika. Talijanski Sindikat smatra kako EU treba biti zajednica naroda, mira i solidarnosti, a ne zajednica kapitala.

U nastavku druženja s talijanskim kolegama pazinski SUH-ovci posjetili su i grad Portogruaro, a idući susret najavljen je za proljeće 2015. u Pazinu. (Selvina Benić)

UMAG

Boćanjem do uspješne suradnje

Podružnica SUH-a Umag organizirala je Međunarodni boćarski turnir prijateljstva 20. lipnja u Roču, koji je suorganizirala s talijanskim sindikatом umirovljenika SPI CGIL iz Trsta. U vještinama boćanja natjecalo se 10 ekipa - Umag, Pula, Novigrad, Roč, Fažana s naše strane, te Aurisina, Campi Elisi, Muggia, Domio i Trst-Centar s talijanske. Odmjeravanje snaga rezultiralo je prvim mjestom umirovljenika iz Aurisine, a drugo i treće otišlo je domaćinu Roču te Puli.

Turnir je prvi put organiziran 9. srpnja 2013. u Umagu, povodom ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Tako je već 12. rujna 2013. odigran i drugi turnir, ovoga puta u talijanskoj općini Muggia. Kako su se u međuvremenu pobratimile Podružnica SUH-a Fažana i SPI CGIL Campi Elisi, te Podružnica Pula s onom iz Trsta-Centar, dogovoreno je da se turnir proširi na sve ekipe iz Okruga Trst. Do sada je na sva tri turnira sudjelovalo oko 150 igrača i gostiju, čime se ostvarila inicijalna želja organizatora s obje strane za druženjem, upoznavanjem te razmjenom iskustava i ideja, s ciljem što uspješnije suradnje. (Anton Pertot)

VRGORAC

Slapovi i vino

Vrgoračka podružnica SUH-a 7. lipnja je organizirala jednodnevni izlet u Šibenik i Nacionalni park Krka. U pratnji turističke voditeljice, vrgorački umirovljenici obišli su ljepote slapova Krke, a nakon objeda zaputili su se u Šibenik i upoznali s bogatom poviješću i znamenitostima starogradske jezgre.

U nastavku izleta, vrgorački SUH-ovci obišli su i vinograd Bucavac u Primoštenu, gdje ih je srdačno dočekaao vlasnik Ante Gracin, a u Obiteljskoj vinariji degustirali su neka od njegovih vrhunskih vina. Iako je put bio mjestimice naporan, priznaju Vrgorčani, bilo nam je itekako veselo i zabavno! (Miro Jović)

Gužva na Danu jagoda

Na ovogodišnjem vrgoračkom Danu jagoda, održanom 10. svibnja, u organizaciji Turističke zajednice Grada Vrgorca i Gradskog kulturnog središta Vrgorac, zabilježena je rekordna posjećenost - najviše je bilo djece i mladih, ali i domaćih turista.

Za zabavni program pobrinula su se Kulturno-umjetnička društva „Vrgorska krajina“ i „Dusina“ te Gradski puhački orkestar „Ljudevit Bačić“. Štand Turističke zajednice najmlađima je dijelio trapee od jagoda i jagode sa šlagom, te bio uvjerljivo najposjećeniji. Stručni žiri je najboljom slasticom ocijenio onu učenika Odjela za ugostiteljstvo i turizam Srednje škole Tin Ujević, dok je gospođa Snježana Radotić pripremila najbolji džem.

Članovi vrgoračkog ogranka SUH-a postavili su štand s rukotvorinama, članice Udruge „Osmijeh“ prodavale su svježe kokice i fritule, a Matko Klaričić izložio je svoje drvene rukotvorine. Član „Osmijeha“ Vicko Kuzmanić je pak u gradu ugostio svoje prijatelje iz Centra za Downov sindrom iz Pule, koji su u Caffe baru „Notturmo“ prezentirali svoje ugostiteljske sposobnosti.

Među brojnim posjetiteljima bila je i delegacija vrgoračkog „grada - prijatelja“, češkog Vsetina, predvođena gradonačelnicom Ivetom Tábořskom, kojoj je društvo pravio vrgorački gradonačelnik Borislav Matković.

SLAVONSKI BROD

Korčula u srcu

U organizaciji Podružnice SlavonSKI Brod Sindikata umirovljenika Hrvatske, a uz pomoć Grada, pedesetak umirovljenika je od 15. do 26. lipnja ljetovalo u brodske odmaralištu na Korčuli. Po povratku kući umirovljenici su, malo je reći, oduševljeni nezaboravnim 12-dnevnim boravkom na otoku Korčuli.

„Svakoga dana ujutro imali smo tjelovježbu, koju je osmislila i organizirala voditeljica Ana Dujanović. Dane smo proveli uživajući u kartanju, roštiljanju i drugim „slobodnim“ aktivnostima; išli smo i na izlete u Velu Luku i Blato.

Iako je bila polovica lipnja, more nije bilo hladno i uživali smo u kupanju i plivanju, a popodne i navečer družili smo se uz pjesmu, „će i piće“ do kasnih večernjih sati. Svi smo prezadovoljni, svi jedva čeka-

mo iduće ljeto kad ćemo, ako nas zdravlje i financije posluže, opet put Jadrana, odnosno Korčule. Nadam se da će nam, kao i ovoga puta, i Grad SlavonSKI Brod pomoći da se naša želja realizira“, radosno komentira Ivica Šimek, predsjednik brodske Podružnice SUH-a.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

SPLIT

Provjerena ekipa ide dalje

Sa 2. Izborne Skupštine Udruge SUH-a - podružnice Split, održane dana 24. lipnja u prostorijama udruge u Splitu lijepe vijesti - na čelu ostaje većinom glasova provjerena ekipa aktivista. Udruga SUH Podružnica Split radila je na jačanju suradnje raznih umirovljeničkih udruga, usprkos razlikama u svjetonazorima i političkim orijentacijama. Ostvareni su kvalitetni rezultati upravo snagom zajedničkih socijalnih interesa. Istina, broj onih koji plaćaju članarinu, polako opada, pa ove godine bilježimo oko 250 aktivnih članova.

Bivša i buduća predsjednica Asja Tomin je dodala kako je njihova podružnica druga po starosti, što se vidjelo na proslavi 20. obljetnice u svibnju ove godine. Predsjedavajući Radnog predsjedništva Fridrih Moretti čvrstom je pravničkom palicom vodio skupštinu, koja je ujedno bila i izborna. Nakon izvještaja o radu, Nadzorni je odbor pozitivnim ocijenio poslovanje, a nakon razrješnice dosadašnjeg rukovodstva, raspravljalo se o svemu i svačemu. Primjerice, jedna je sudionica predložila promjenu imena Udruge Sindikat um-

irovljenika, jer da riječ „sindikat“ kod mnogih institucija u gradu proizvodi averziju, misleći na sindikat kao buntovnu.

Fridrih Moretti pojasnio je da je SUH osnovan kao prva udruga tijekom Domovinskog rata koja je reagirala na uskraćena prava umirovljenika u Hrvatskoj, te na financijska ograničenja mirovina. Također, jedino se preko Saveza samostalnih sindikata Hrvatske SUH mogao suprotstaviti umanjivanju tih prava i visine mirovine tadašnjoj aktualnoj vlasti.

Nažalost, postoji neosjetljivost gradskih institucija da se financijski i na druge načine pomogne opstojanju ovako uspješnog rada Podružnice SUH-a. Mnogi su pohvalili volonterske aktivnosti, zalaganje, srčanost u radu. „Hoćete i vi biti aktivisti? Radno vrijeme je svakog radnog dana od 9 do 12 sati, dodajte, imat ćete ovdje što raditi“, kazala je predsjednica Tomin, ponovno izabrana na čelo Predsjedništva od 11 članova. Programi i planovi rada su usvojeni; preostaje baciti se na posao i u ove ljetne dane.

DUBROVNIK

Ljepote Udbine i Plitvica

Članovi dubrovačke Podružnice SUH-a prve dane ljeta, 21. i 22. srpnja, proveli su na izletu u Udbini i Nacionalnom parku Plitvička jezera.

Putem su zastali u lijepo uređenom kamenom odmorštu „Krka“ u zaleđu Šibenika, odakle puca pogled na dio rijeke Krke, istoimeni

most, Grad Skradin i dio Pukljanskog jezera. Po dolasku u Udbinu, dubrovački gosti su, u pratnji velečasnog Tomislava, otišli u obilazak Crkve hrvatskih mučenika, građenu po uzoru na prvu hrvatsku katedralu, crkvu Sv. Križa u Ninu, gradiću u blizini Zadra. Crkva je dovršena 2010.

godine, a predstavlja spomen na sve poginule za slobodu Domovine, od Krbavske bitke davne 1493. godine do Domovinskog rata. Velebnu bijelu građevinu čine dvije razine - gornji prostor za bogoslužje, u čijem središtu je kopija Višeslavove krstionice, te donji prostor (kripta), koji je predviđen za „učionicu hrvatske povijesti“. Ispred crkve nalazi se pastoralni centar, još nedovršena Knjižnica hrvatskih mučenika, te muzej.

Drugoga dana izleta, u prijedopodnevним satima, dubrovački SUH-ovci posjetili su Plitvička jezera. U pratnji turističke voditeljice, oduševljeni čarobnom ljepotom plitvičke prirode, Dubrovčani su se složili kako ju je nemoguće opisati riječima, već samo doživjeti osobnom nazočnošću. Prije polaska natrag za Grad, izletnici su pogledali dokumentarni film o Ličko-senjskoj županiji, te za uspomenu kući odnijeli slikovite prospekte Plitvica - i nezaboravne dojmove. (Kruno Korman)

Budimo samo svoji

Trebaju li stariji uopće ići na odmor?

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

Počelo je dugo, toplo ljeto. Oko nas je vreva, svi su se uskomešali. Svi pričaju samo o odmoru! No u toj različitosti uzbuđenja često se čuju i primjedbe kao što su „jeste li vidjeli i čuli ove umirovljenike kako stenju od umora i vape za godišnjim odmorom“ ili „kaj hoće ti penzići, njima je svaki dan godišnji odmor“.

Umorni smo mi od naše svakodnevice, umorni smo od nas samih, ali i od naših bližnjih.

Pokušajmo definirati umor. Svatko od nas ima svoju specifičnu definiciju umora. Neki su umorni zbog ranog ustajanja, drugi zbog fizički teškog rada, treći od monotonog i dosadnog posla. Neki su umorni od vremena (kiša, promjena tlaka zraka), drugi od mnoštva zadataka ili od previše slobodnog vremena. Često čujemo da „padamo s nogu od umora“ i da jedva čekamo da se odmorimo!

Mogli bismo zaključiti da svatko ima svoju definiciju umora, koja nije uvijek ni ista već ovisi i o nama samima i o drugima pored nas. Ako ne znamo točno što je za nas umor i u kojem smo stupnju umorni, nije lako zamisliti aktivnosti koje će nam pomoći da se odmorimo.

Često nam savjetuju da se trebamo „aktivno“ odmarati! I evo nove zamke. Prva misao je da moramo prionuti nekoj fizičkoj aktivnosti, da moramo izabrati neki sport u kojem ćemo pokazati snagu i spretnost. Davno je već poznato da „aktivni odmor“ znači zapravo promjenu aktivnosti koja nas je dovela u stanje umora. Rudar, zidar, vozač kamiona, ili domaćica nakon spremanja stana, kuhanja, najbolje će se odmoriti, ako se nakon posla otuširaju, pojedju lagani obrok, sjednu, pročitaju novine, pogledaju interesantan film i opet su kao „novi“, opet su odmorni. Dakle, fizičku aktivnost treba zamijeniti psihičkom.

S druge strane profesor, računovođa, službenik na šalteru u banci, mama koja je čuvala djecu kod kuće, trebaju nakon posla i nakon ručka, prošetati, ne „s noge na nogu“, već nešto bržim tempom ili odigrati nogometni susret s prijateljima, partiju tenisa i slično. Da-

kle, psihički umor zamijeniti fizičkom aktivnošću.

Umirovljenici vrlo često griješe u potrazi za „svojim“ odmorom, pogrešno birajući aktivnosti koje će za njih značiti odmor. Ako žive u gradu, cijele dane provedu u čitanju ili sjedenju pred televizorom, a onda odu u svoju vikendicu na moru ili na „grunt“ na kontinentu i tako nastavljaju s istom aktivnošću, bolje reći pasivnošću. Nisu „ludi“ da se zamaraju s plivanjem, hodanjem ili okopavanjem vrta, pljevljenjem. Ta došli su na odmor.

Drugi opet žele nadoknaditi neaktivnosti tako da pretjeruju s aktivnostima koje su si zadali za vrijeme trajanja godišnjeg odmora. Nastoje plivati kao u mladosti, u vinogradu prskati, kopati po najvećem suncu. Žene nastoje „dotjerati liniju“ plivanjem i hodanjem, uređivanjem vrta i okućnice, upišu neki tečaj fitnessa. Ali gle čuda - postavili smo si preteške zadatke, koje ne možemo izvršavati kako bismo to željeli i kako smo to nekad izvršavali. Tako padamo u zamku vlastitih želja koje su u neskladu s našim mogućnostima.

Rezultat takvog odmora je katastrofa, jer postajemo nezadovoljniji samima sobom, pa time razočarani i umorni!

Jedini pravi aktivni odmor za nas umirovljenike je odmor u skladu s našim mogućnostima i s našim potrebama. Podsjetit ću vas na naše mogućnosti. Fizička kondicija nije onakva kakva je bila nekad. Netko se bavio sportom i sada ima bolju kondiciju od onoga koji je tek želi steći. Mogućnosti

su ograničavajući čimbenik u biranju naših aktivnosti. Možemo pokušati koristiti neke oblike fizikalne terapije koja će nam produžiti pokretljivost, a time podići i naše samopouzdanje, ali si nemojte postavljati pretjerane ciljeve, jer razočaranje je veće zbog spoznaje da nešto više nikako ne možemo postići. S odmora ćemo se vratiti nezadovoljniji i opterećeniji nego što smo bili prije odlaska.

Ne smijemo zaboraviti ni naše novčane mogućnosti, koje su odlaskom u mirovinu smanjene. Svoje potrebe moramo također svesti u razumne okvire i prilagoditi se novim mogućnostima. Svi bismo željeli odmor iz snova, prepustiti se ispunjavanju svojih sadašnjih, ali davnih želja. Bilo bi to idealno, ali stvarnost nas ograničava i najčešće onemogućuje u realizaciji.

Bolesti smo također ponijeli sa sobom na godišnji odmor, pa ne smijemo zaboraviti ponijeti naše lijekove „prijatelje i pomagače u očuvanju preostalog zdravlja“. Trebamo se čuvati „užarenog“ sunca, jer naša koža nije više otporna kao što je bila u mladosti, bez obzira koliko smo je njegovali i pazili, a ni ovo sunce nije blago prema nama kao što je bilo sunce naše mladosti.

Ne odlaze svi iz grada na godišnji odmor, ali i kad ga provode doma, drugačiji je to život nego tijekom cijele godine. I takav je godišnji odmor dobar, jer znači promjenu svakodnevice. Više ne moramo brinuti o unucima, velikim i malima, ne moramo rano ustajati da djeci koja žure na posao skuhamo kavu, jer su i oni otišli na svoj zasluženi odmor. Možda ćemo zaboraviti na život koji živimo cijele godine i tih tjedan, dva odmarati se i od njih.

Umirovljeničke udruge organiziraju jednom tjedno odlazak na more za 60 - 80 kn (prijevoz ponekad i ručak) ili u druge krajeve (najčešće toplice). To je dobro rješenje. Ne morate pakirati kofere i spremati se na odlazak iz udobnosti vlastitog doma, spavanja u vlastitoj postelji i za tjedan dana platiti iznos cijele mirovine.

Ako i ne idete na jednodnevne izlete i ostajete u gradu družite se svakako češće sa svojim prijateljima u udruge, odlazite na druženja uz glazbu (popularni su još uvijek „plesnjaci“ naše mladosti) i dajte si oduška, jer i za vas i sve nas ovo je vrijeme godišnjeg odmora.

Odmarajte se na drugačiji način, promijenite način života i svakodnevnicu makar na tjedan dana.

Odgovara:

MILAN TOMIČIĆ
dipl. pravnik

Sestre naslijedile sve

Pitanje: Moji roditelji već duži niz godina ne razgovaraju s mojom suprugom i djecom. To je, pretpostavljam, razlog zbog kojeg su svu svoju nepokretnu imovinu dali mojim sestrama. Otac je jednoj sestri darovao svoj dio bračne stečevine, dok je majka s drugom sklopila Ugovor o doživotnom uzdržavanju po kojem sestra nakon njene smrti postaje vlasnicom njene imovine. Osjećam se izigranim, jer je očito da od nasljedstva neću dobiti ništa. Što da radim? (B. R., Split)

Odgovor: Ako do smrti Vaših roditelja Ugovor o darivanju i Ugovor o doživotnom uzdržavanju ostanu na snazi, Vama će pripasti samo nužni dio po osnovi Ugovora o darivanju. Nužni dio nosi polovicu onoga što bi dobili da nije bilo Ugovora o darivanju.

Međutim, nužni dio po osnovi Ugovora o doživotnom uzdržavanju ne možete tražiti jer taj Ugovor isključuje ostale nasljednike iz bilo kojih nasljednih prava na imovinu koja je predmet Ugovora o nasljeđivanju.

Jabuka razdora

Pitanje: Nakon dugo vremena konačno sam uspio urediti među sa susjedom. Taman kad sam pomislio kako je nesporazumima napokon došao kraj, susjed mi nije dopustio postavljanje ograde na uređenoj međi, već traži da je postavim barem 20 cm od međe. Osim toga, svake godine bere plodove s moje jabuke, s grana koje prelaze na njegovu stranu. Tko je u pravu? (B. B., Krapina)

Odgovor: Što se tiče ograde koju želite postaviti na uređenoj međi, susjed Vam to ne može osporiti. No što se tiče stabla jabuke, ima pravo ubirati plodove s grana koje prelaze na njegovu stranu. To možete spriječiti tako da te grane jednostavno odrezete.

Čiji je stan na tavanu?

Pitanje: Izvanknjižni sam vlasnik obiteljske kuće. Kada mi se sin ženio, zamolio me da na tavanu kuće izgradi manji stan, što sam mu i dozvolio. Nažalost, tijekom vremena odnosi između mene i sina, a pogotovo između mene, snahe i unuka, toliko su se pogoršali da više ni ne razgovaramo. Kako sam već u poodmaklim godinama, htio bih napraviti oporuku kojom bih stan na tavanu ostavio drugom sinu kojem do sada nisam ništa poklonio. Je li to moguće?

Odgovor: Svojom imovinom oporučno imate pravo slobodno raspolagati. Međutim, ostaje otvoreno pitanje vlasništva tavanskog stana, s obzirom da je Vaš sin vjerojatno uložio vlastita sredstva u njegovu izgradnju. Stoga je vrlo vjerojatno da će nakon Vaše smrti pokrenuti parnicu kako bi dokazao da je stan izgradio vlastitim sredstvima, uz Vašu suglasnost. Ako to dokaže, ima velike izgleda zadržati stan u svom vlasništvu. (G. O., Dugo Selo)

Neprijavljeni podstanar

Pitanje: S podstanarom imam sklopljen Ugovor o najmu stana koji nije ovjeren kod javnog bilježnika. Ugovor nisam prijavio Poreznoj upravi, što on zna, pa mi stalno prijeti prijavom. S obzirom njegovo neredovito podmirivanje Ugovornih obveza, htio bih mu otkazati stan, no bojim se prijave i kazne koja me sigurno očekuje. Što mi je činiti? (V. V., Zagreb)

Odgovor: To što Ugovor nije ovjeren kod javnog bilježnika ne treba Vas previše zabrinjavati. Vaš problem je u tome što ugovor nije prijavljen Poreznoj upravi, pa u slučaju da Vas

podstanar prijavi, možete očekivati kaznu. Preporučujem Vam da naknadno prijavite Ugovor, što bi mogla biti olakotna okolnost prilikom odmjeravanja kazne. U svakom slučaju, savjetujem Vam da podstanaru otkazete držeći se otkaznog roka navedenog u Ugovoru o najmu, teško da će se nakon svega odnosi poboljšati.

Mogu li u obiteljsku mirovinu?

Pitanje: Imam 67 godina, a sin mi umro prije dvije godine. Sin me je za života pomagao novcem, hranom i odjećom. Zanima me imam li pravo na obiteljsku mirovinu? (F. G., Karlovac)

Odgovor: Odredbom članka 71. stavak 1. Zakona o mirovinskom osiguranju, roditelj ima pravo na obiteljsku mirovinu ako ga je osiguranik uzdržavao do svoje smrti uz uvjet da je roditelj navršio 60 godina života. No s obzirom na to da Vas je sin „pomagao“, a ne uzdržavao, što podrazumijeva stalnu brigu o osobi koju uzdržava, smatram da Vam ne pripada Vam pravo na obiteljsku mirovinu.

Invalidska mirovina i plaća?

Pitanje: Korisnik sam invalidske mirovine ostvarene 2008. godine zbog profesionalne nesposobnosti za rad. Kako mi je mirovina mala, a osjećam se sposobnim za rad, zanima me mogu li se zaposliti, a da pritom zadržim prava na mirovinu, uz plaću koju bih ostvarivao na temelju radnog odnosa? (B. P., Rijeka)

Odgovor: Odredbom članka 99. stavak 2. točka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine, korisnik invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad može se zaposliti uz zadržavanje prava na invalidsku mirovinu, uz uvjet da je mirovinu ostvario prije nego je navedeni Zakon stupio na snagu.

BESPLATNO PRAVNO SAVJETOVALIŠTE
za članove Sindikata umirovljenika
01 46 55 111 / kućni 244

Anton Pertot, predsjednik Podružnice SUH-a Umag

Socijalna prava iznad političkih opredjeljenja!

Naši umirovljenici k nama dolaze s različitim političkim stavovima i to u svom djelovanju moramo imati na umu, no borba za bolja i veća socijalna prava treba biti iznad političkih opredjeljenja i u tome moramo biti jedinstveni

Umirovljeni upravni pravnik, Anton Pertot rođen je u Aurisini, naselju uz obalu Tršćanskog zaljeva u Italiji. Od 2012. je predsjednik Podružnice SUH-a u Umagu, gdje je doselio još davne 1955. godine. Kao vrlo mlad zaposlio se u Tvornici cementa Umag, poslije je radio u Domu zdravlja, u gradskoj općini kao službenik u Općinskoj upravi, da bi nakon nekoliko godina postao i šefom Uprave za prihode. Obavljao je i dužnost Sekretara za financije Općine Buje, a u organima uprave ostao je sve do 1980. godine, kada je dobio mjesto pomoćnika direktora Istarske kreditne banke Umag, gdje je radio sve do umirovljenja.

Sve vrijeme je bio aktivan sportaš, a potom i sportski rukovoditelj - u nekoliko navrata predsjedavao je Rukometnim klubom Istraturist Umag, te SIZ-om fizičke kulture i Saveza organizacije fizičke kulture.

- Posebno sam ponosan na to što sam za RK Istraturist izbio plasman u tadašnjoj Prvoj saveznoj ligi, kao najmanji grad sudionik. No i nakon odlaska u mirovinu sam ostao sportski aktivan. Predsjedništvo naše Podružnice pokrenulo je organizaciju sportskih igara na nivou Istre - prve igre održane su upravo u Umagu, a odvijaju se u brojnim disciplinama, što smatram svojim velikim uspjehom. Na našu inicijativu osnovan je i Međunarodni boćarski turnir prijateljstva, na kojem sudjeluju naše istarske Podružnice i sindikalne organizacije iz Trsta. Na posljednjem turniru, održanom 20. lipnja u Roču, sudjelovalo je čak 10 ekipa! - ponosno će Pertot.

Umaški SUH-ovci, s obzirom da svoj zemljopisni položaj, blisko surađuju s podružnicama SPI CGIL iz Italije, pa su se još 1998. godine pobratimili s kolegama iz Trsta, s kojima uspješno suorganiziraju ne samo sportske susrete, već i seminare te razna druženja. Osim toga, naši vrijedni sindikalisti su u Umagu osigurali novčanu pomoć umirovljenicima s najnižim mirovinama, otvaranje Stacionara za nemoćne i bolesne osobe pri Domu zdravlja Umag, besplatne obroke za najpotrebitije članove, te besplatni dvosatni parking. K tome, redovito posjećuju i svoje članove u Domu za starije osobe u Novigradu.

- Izrazito sam ponosan što smo bili inicijatori izgradnje Doma za starije osobe u Umagu, što je bilo prije više od 10 godina. Nakon pet godina, koliko je trajala njegova izgradnja, sada imamo najljepši i najmoderniji Dom umirovljenika u Hrvatskoj, na veliko zadovoljstvo ne samo nas, nego i naših kolega iz HSU-a.

Umaškoj Podružnici nije strana ni organizacija izleta i druženja, pa tako svake godine, u suradnji s turističkim agencijama, organiziraju najmanje dva izleta u zemlji i inozemstvu, kao i susret s članovima iz talijanskog SPI CGIL Domio. Također, svake godine obilježavaju Međunarodni dan žena 8. ožujka i dočekuju Novu godinu. Nastoje, kaže Pertot, svojim članovima, kojih je trenutno petstotinjak, omogućiti da svatko pronađe nešto za sebe. Osim toga, nastavlja, umaški SUH-ovci diče se i nekim svojim posebnostima.

- Uzmemo li u obzir naš zemljopisni položaj i blizinu Italije, specifičnost naše udruge je i pružanje pomoći članovima koji primaju strane mirovine, posebno talijanske, a koji svake godine moraju pribaviti mnoštvo informacija i dokumenata kako bi zadržali pravo na mirovine. Neprestano radimo i na povećanju članstva, pa smo tako osnovali i Ogranak Sindikata umirovljenika Istraturista, gdje smo stekli novih 50 članova. No, iako nam je jasno kako se naše društvo nalazi u velikim financijskim poteškoćama, a proračunska sredstva se iz godine u godinu smanjuju, moram priznati da smo pomalo ogorčeni što se s Gradom Umagom nikako ne možemo usuglasiti oko poslovnog prostora. Imamo, vjerujem, najskromnije prostorije od svih istarskih podružnica. Tu zbilja nismo imali sreće i voljeli bismo kada bi nam Grad uskoro osigurao povoljnije uvjete za rad. To bi nam omogućilo ne samo širenje aktivnosti i sadržaja, već i povećanje broja članova!

- Naš Sindikat umirovljenika ima drugačiji razvojni put od ostalih sindikata u Europi. Tamo se sindikatima pridružuju radnici ovisno o svojim političkim uvjerenjima i sa svojim sindikalnim aktivnostima nastavljaju nakon odlaska u mirovinu - u istom sindikatu. To kod nas nije slučaj. Naši umirovljenici k nama dolaze s različitim političkim stavovima i to u svom djelovanju moramo imati na umu, no borba za bolja i veća socijalna prava treba biti iznad političkih opredjeljenja i u tome moramo biti jedinstveni. Svaka pohvala koju od naših članova dobijemo za uspješno izvedenu akciju ili program daje mi novu snagu, snagu za rad na povećanju članstva te poboljšanju statusa umirovljenika, ne samo na našem lokalnom nivou, već i društvu u cjelini. Zajedno smo jači!